

4. Kelly, G. A., 1991. The psychology of personal constructs: Vol. 1. A theory of personality, Routled, London.
5. Solso R. L., O.H. MacLin and M. K. MacLin, 2008. Cognitive Psychology, University of Northern Iowa, 592 pp.
6. Dougherty, J. W. D., 1985. Directions in Cognitive Anthropology, University of Illinois Press, Urbana and Chicago.
7. Fodor, J. A., 1989. Psychosemantics: The Problem of Meaning in the Philosophy of Mind, MIT Press, Cambridge.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-502-3-77>

Жильцов А. О.,

психолог

Медцентр “Наркологічна клініка Пальміра”

м. Київ, Україна

ПРИНЦИПИ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

В умовах тривалої війни в Україні зростає кількість осіб, що зазнали фізичних і психічних травм і потребують комплексної реабілітації для успішної адаптації у соціально-професійну сферу. Психологічний аспект реабілітації забезпечується фахівцем-психологом, який повинен мати якісне методологічне підґрунтя консультативної компетентності для надання ефективної психологічної допомоги суб'єктам реабілітації. Відповідно, актуальним постає питання утвердження та дотримання психологом певних принципів консультативної діяльності, що і постало предметом нашого аналізу.

Питання принципів роботи психолога-консультанта розкривається в роботах таких українських дослідників, як С. Васьківська [1]; П. Горностаї [2]; Ю. Кузьменко [3]; Л. Магдисюк, Р. Федоренко [4]; Г. Хомич, Р. Ткач [5] та ін. Принципи консультаційної діяльності психолога реабілітаційного центру – це вихідні методологічні положення, врахування яких забезпечить здатність професіонала надавати ефективну психологічну допомогу клієнтам у процесі їхнього відновлення, адаптації й інтеграції в суспільство після травм або різних психоемоційних розладів. Ці принципи загалом є універсальними щодо консультативної діяльності психолога, однак в умовах його роботи в реабілітаційному центрі набувають специфічного призначення.

Клієнто-центрований підхід. Цей принцип базується на провідному пріоритеті діяльності представників допомагаючих професій –

«Не нашкодь» та передбачає збереження, підтримання та підвищення особистісного добробуту клієнта, визнання його цілей, бажань і можливостей провідними для консультативно-реабілітаційного процесу. При цьому психолог демонструє безоцінне, неупереджене ставлення до клієнта як суб'єкта реабілітації і, водночас, стимулює взяття ним відповідальності за успішність власного вітального та ментального відновлення.

Індивідуальний підхід. Кожен клієнт має унікальні потреби, тому психолог реабілітаційного центру повинен володіти навичками індивідуального підходу до кожної ситуації. Це означає здатність враховувати особливості особистості, проблеми клієнта та специфіку його реабілітаційного процесу. Важливо також, щоб психолог підтримував мотивацію суб'єкта реабілітації до змін, заохочував до саморефлексії та самовизначення, сприяючи розвитку внутрішніх ресурсів особистості.

Мотивування та командна взаємодія. У реабілітаційному процесі психолог також виконує функцію стимулювання спрямованості клієнта на відновлення, допомагаючи йому зберігати мотивацію для подолання труднощів і продовження реабілітаційного курсу. Важливо, що психолог працює у взаємодії з кількома фахівцями – лікарем, реабілітологом, соціальним працівником, беручи до уваги їхні запити, настанови та побажання щодо конкретного клієнта, а також висловлюючи своє бачення змісту та чинників успішності реабілітаційного процесу.

Партнерство та гнучкість. Психолог виступає не як авторитет, а як партнер, який разом з клієнтом працює над подоланням проблем. Важливо створити атмосферу взаємної поваги та співпраці, де рішення приймаються разом із клієнтом. Психолог має бути готовий до змін і коригування стратегії допомоги в залежності від змін у стані клієнта, його прогресу або нових викликів у процесі реабілітації.

Емпатія та психологічна підтримка. Розуміння і підтримка клієнта є основою консультативної роботи. Психолог повинен виявляти високу емпатію, яка дозволяє будувати довірчі відносини і сприяти кращій комунікації між ним і клієнтом. Це особливо важливо для ефективної взаємодії під час інтервенцій та допомоги у відновленні.

Розвиток адаптивних навичок. У реабілітаційному центрі психолог активно працює над розвитком в клієнтів адаптивних навичок, таких як стресостійкість, управління емоціями, саморегуляція. Це важливі аспекти для подолання кризових ситуацій та для успішного відновлення в суспільстві особистості, яка зазнала фізичного чи/і психічного травмування.

Конфіденційність і етика. Психолог поважає етичні стандарти, забезпечує конфіденційність консультацій і підтримує безпечне середовище для клієнтів, щоб вони могли відкрито виражати свої емоції та переживання. Відкритість, щирість і відвертість клієнта забезпечує

якісне пропрацювання психічних травм і подальше посттравматичне зростання.

Отже, принципи консультативної діяльності психолога реабілітаційного центру є важливим підґрунтям професійної діяльності цього фахівця, яке забезпечує ефективне та етичне надання психологічної допомоги клієнтам, що зазнали фізичного і /чи психічного травмування.

Список використаних джерел:

1. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування : навчальний посібник. Київ : Четверта хвиля, 2004. 256 с.
2. Горностай П. П. Теорія і практика психологічного консультування. Київ : Наукова думка, 1995. 128 с.
3. Кузьменко Ю. В. Основні принципи роботи психолога-консультанта щодо формування психогігієнічної позиції сучасного вчителя. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2012. Вип. 9. С. 64–71.
4. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С.11 – 17.
5. Хомич Г. О, Ткач Р. М. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Київ : МАУП, 2004. 152 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-502-3-78>

Кобець І. В.,

аспірантка

*Університету Григорія Сковороди в Переяславі
м. Переяслав, Київська область, Україна*

МОДЕЛЮВАННЯ ЯВИЩ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Моделювання явищ реабілітації та професійної інтеграції, представлене у вітчизняній і зарубіжній науці, відображене в розроблених науковцями *моделях* професійної реабілітації.

Вони віддзеркалюють не тільки різні підходи до процесу реабілітації, а й враховують психологічні, соціологічні та військові аспекти в їх єдності. До найбільш поширених моделей, що використовуються в сучасній науці та практиці, відносяться наступні:

1. *Біографічна модель* фокусується на особистому житті ветерана, його досвіді, мотивації та індивідуальних особливостях. Відповідно